

Guía Docente						
Datos Identificativos				2024/25		
Asignatura (*)	Microbiología		Código	610G02015		
Titulación						
Descriptores						
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos		
Grao	1º cuatrimestre	Segundo	Obrigatoria	6		
Idioma	Castelán					
Modalidade docente	Presencial					
Prerrequisitos						
Departamento	Bioloxía					
Coordinación	Herrero Lopez, Maria Concepcion	Correo electrónico	concepcion.herrero@udc.es			
Profesorado	Fidalgo Paredes, Pablo Herrero Lopez, Maria Concepcion Poza Domínguez, Margarita	Correo electrónico	pablo.fidalgo@udc.es concepcion.herrero@udc.es margarita.poza.dominguez@correo.udc.es			
Web						
Descripción xeral	Materia obligatoria do grao en Bioloxía. Inicia ao alumnado nos conceptos básicos de Microbiología, tanto teóricos como prácticos: estrutura de microorganismos; fisiología bacteriana; introducción á Viroloxía; xenética microbiana; filoxenia e sistemática de microorganismos. Serve de base para cursar posteriormente outras materias da área, tanto obligatorias como optativas. Complementase con outras materias do Grao, como Bioquímica, Xenética, Ecoloxía, etc.					

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe		Competencias / Resultados do título
Coñecemento teórico e práctico dos microorganismos nos seus aspectos básicos	A1	B1
Coñecementos básicos sobre a estrutura e fisiología dos microorganismos, así como as bases metodolóxicas para o estudo dos mesmos	A2	B2
	A4	B3
	A13	B4
	A15	B5
	A21	B6
	A29	B7
	A30	B8
	A31	B9
		B12

Contidos	
Temas	Subtemas
Sección I: Introducción á Microbiología	1.- O mundo microbiano: definición e obxecto de estudo da Microbiología. Desenvolvemento histórico. Importancia dos microorganismos 2.- Diversidade do mundo microbiano. Os tres Dominios: Bacteria, Archaea e Eukarya. Virus. Concepto de especie bacteriana e arqueana. Nomenclatura
SECCIÓN II: Estrutura celular de bacterias e arqueas	3.- Tamaño. Forma. Parede celular bacteriana 4.- Protoplasto bacteriano 5.- Apéndices e capas superficiais en bacterias 6.- Diferenciación en bacterias 7.- Morfoloxía e estrutura celular de arqueas

SECCIÓN III: Nutrición, metabolismo e crecemento	8.- Principios de nutrición e cultivo. Categorías nutricionais. Clases e fontes de nutrientes. Medios de cultivo. 9.- Principios básicos do metabolismo microbiano. Diversidade metabólica dos procesos de producción de enerxía en microorganismos 10.- Utilización da enerxía. Regulación 11.- Crecemento: división celular e crecemento poboacional. Métodos de medida do crecemento 12.- Efecto de factores ambientais sobre o crecemento
SECCIÓN IV: Viroloxía	13.- Principios básicos 14.- Virus bacterianos 15.- Virus animais. Virus oncoxénicos. Quimioterapia antiviral 16.- Virus vexetais. Partículas subvíricas
SECCIÓN V: Xenética microbiana	17.- Elementos xenéticos en bacterias 18.- Mutación 19- Mecanismos de intercambio xenético en bacterias e arqueas: transformación, transducción e conxugación 20.- Introducción á enxeñería xenética
SECCIÓN VI: Evolución e sistemática microbiana	21.- Evolución microbiana 22.- Sistemática microbiana. Clasificación e identificación 23.- Domino Archaea 24.- Dominio Bacteria 25.- Microorganismos eucariotas
PRÁCTICAS DE LABORATORIO	- Observación de microorganismos. Tinciones - Preparación de medios de cultivo - Iltamento e cultivo de microorganismos - Microbiota normal - Estudo do crecimiento - Probas de identificación

Planificación

Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A1 A15 A21 A29 B1 B3 B6 B8 B9	30	75	105
Prácticas de laboratorio	A2 A4 A13 A29 A30 A31 B1 B2 B4 B5 B6 B12	15	7.5	22.5
Proba mixta	A1 B1 B2 B3 B4 B8 B9	4	0	4
Seminario	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9	5	10	15
Atención personalizada		3.5	0	3.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías

Metodoloxías	Descripción
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado das bases teóricas da materia

Prácticas de laboratorio	As prácticas de laboratorio son de asistencia obligatoria para todo o alumnado. Nelas abórdanse, desde o punto de vista experimental, aspectos tratados nas sesións maxistrais e nos seminarios. Trátase de que o alumno/a se inicie correctamente nos procesos e metodoloxías básicas da Microbioloxía.
Proba mixta	Proba escrita na que se porá valor ao grao de coñecemento e comprensión alcanzados polo alumnado
Seminario	Realización de seminarios, que poderán ser de distintos tipos, relativos a aspectos da materia. Supoñen un reforzo dos contidos tratados nas clases maxistrais e/ou nas prácticas e tratarán de estimular o traballo continuado do alumnado ao longo do cuatrimestre. Serán valorados conxuntamente coa sesión maxstral na proba mixta, sen prexuízo de establecer valoracións específicas

Atención personalizada

Metodoloxías	Descripción
Prácticas de laboratorio	Durante o desenvolvemento da materia atenderanse as necesidades e consultas do alumnado relacionadas coa materia, proporcionándolle a orientación e o apoio que sexan necesarios, tanto de forma presencial como non presencial.
Seminario	Dentro da atención personalizada pódense incluír sesións de preparación dos exames, así como a posterior revisión dos mesmos.
Proba mixta	O alumnado con dedicación a tempo parcial deberá asistir obligatoriamente as prácticas de laboratorio, pero ten dispensa da asistencia a outras actividades se ben se recomenda a asistencia a os seminarios.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descripción	Cualificación
Prácticas de laboratorio	A2 A4 A13 A29 A30 A31 B1 B2 B4 B5 B6 B12	Asistencia obligatoria. Evaluación continua durante el desarrollo de las mismas (5%). Examen (15%) A non realización das prácticas impide a superación da materia	20
Proba mixta	A1 B1 B2 B3 B4 B8 B9	Proba escrita acerca dos coñecementos adquiridos nas sesións maxistrais e seminarios. Como máximo suporá o 80% da nota total da materia.	80

Observacións avaliación

É obligatoria a asistencia ás prácticas de laboratorio para ser avaliado/a, así como entregar en tempo e forma as tarefas que poidan ser establecidas como obligatorias nos seminarios.

A non realización das prácticas impide a superación da materia, polo que o alumnado que non as realice non pode presentarse a exame (proba mixta). Deberase superar tanto as prácticas coma a(s) proba(s) mixta(s) para superar a materia

Para superar as prácticas, ademais da asistencia, é imprescindible aprobar o exame correspondente

Baseándose na avaliación continua poderá valorarse especificamente a progresión de cada estudiante ao longo de todo o cuatrimestre cun máximo dun punto

Para a consideración de "NON PRESENTADO" non deberá terse realizado a proba mixta.

No caso de non aprobar a materia na primeira opción, na segunda oportunidade deberá superarse a parte non aprobada. Se é a proba escrita, repetindo esta (tendo en conta que inclúe a parte das sesións maxistrais e dos seminarios). Se son as prácticas, repetindo o exame. Se non se realizaron as prácticas non se superará a materia.

Se o número de Matrículas de Honra que poden concederse se esgota na primeira opción, non poderá concederse ninguna na segunda opción aínda que se obteña a máxima nota

No caso de circunstancias moi excepcionais, obxectivables e axeitadamente xustificadas, o profesorado podería eximir total ou parcialmente ó alumnado en que concorra de parte do proceso de avaliación. Dito alumnado tería que someterse a un exame particular que non deixase dúbidas sobre o seu nivel de coñecementos, competencias, habilidades e destrezas.

O alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia tanto na oportunidade de final de cuatrimestre como na segunda oportunidade teranse en conta, para o cómputo da cualificación global, a calificación obtida no exame teórico e a correspondente á parte práctica (ver máis arriba formato de ámbolos dous exames), representando éstas o 80% e o 20% da cualificación final, respectivamente.

Todos os aspectos relacionados con ?dispensa académica?, ?dedicación ao estudo?, ?permanencia? e ?fraude académica? reixeránse de acordo coa normativa académica vixente da UDC.?

Fontes de información

Bibliografía básica	- MADIGAN, Michael T., MARTINKO, John M., BENDER, Kelly S., BUCKLEY, Daniel H. & STAHL, David A (2015). Brock Biología de los Microrganismos. 14ª ed. . Pearson Educación S.A. - MARTÍN, Ana, BÉJAR, Victoria, GUTIÉRREZ, Juan Carlos, LLAGOSTERA, Montserrat y QUESADA, Emilia (2019). Microbiología Esencial. Panamericana - - TORTORA, Gerard J., FUNKE, Berdell R. & CASE, Christine (2017). Introducción a la Microbiología 12ª Ed. Panamericana - WILLEY, Joanne M., SANDMAN, Kathleen M. & WOOD, Dorothy H (2020). Prescott's Microbiology 11th ed. McGraw Hill
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Química/610G02001

Citoloxía/610G02007

Bioquímica I/610G02011

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Microbioloxía aplicada e control microbíolóxico/610G02016

Técnicas en Microbioloxía/610G02017

Microbioloxía e biotecnoloxía ambiental/610G02018

Observacións

As presentacións de clase que se poñen a disposición do alumnado no Campus Virtual son unha guía para o estudo dos temas e en ningún caso constitúen o contido total dos mesmos. Programa Green Campus Facultade de Ciencias: Para axudar a conseguir unha contorna inmediata sostible e cumplir co punto 6 da "Declaración Ambiental da Facultade de Ciencias (2020)", os traballos documentais que se realicen nesta materia: a. Solicitáranse maioritariamente en formato virtual e soporte informático. b. De realizarse en papel: - Non se empregarán plásticos. - Realizaranse impresións a dobre cara. - Empregarase papel reciclado. - Evitarase a realización de borradores.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías